

РОЗВИТОК ОСОБЛИВОГО ПАРТНЕРСТВА УКРАЇНИ З НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовані та систематизовані програми співробітництва України з НАТО - Організацією Північноатлантичного договору, виявлений їх вплив та користь на суспільство та організацію життя.

Ключові слова: НАТО, Україна, Україна в НАТО, Партнерство України з НАТО, Організація Північноатлантичного договору.

Abstract

The programs of cooperation of Ukraine with NATO - North Atlantic Treaty Organization have been analyzed and systematized, their influence and benefits on society and organization of life have been revealed.

Keywords: NATO, Ukraine, Ukraine in NATO, Partnership of Ukraine with NATO, North Atlantic Treaty Organization.

Вступ

Пріоритетним національним інтересом України у сфері зовнішньополітичної діяльності є розвиток та подальше поглиблення відносин стратегічного партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО), з дотриманням принципів, зафіксованих у Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору, підписаній 9 липня 1997 року, Декларації про її доповнення від 21 серпня 2009 року, а також на виконання рішень, прийнятих за результатами засідання Комісії Україна – НАТО на рівні глав держав та урядів (4 вересня 2014 року, м. Ньюпорт, Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії). Українська держава тримає курс на інтеграцію до Європейського Союзу та НАТО. Це стало офіційною ідеологією, з огляду на те що курс на вступ до цих організацій визначений Конституцією України [1].

Зважаючи на стратегічну позицію України як моста між Східною і Західною Європою, відносини між НАТО і Україною мають провідне значення для розбудови миру і стабільності в євроатлантичному регіоні. НАТО і Україна беруть активну участь у міжнародних операціях з підтримання миру та розв'язанні спільних проблем безпеки. З часом визначились певні тенденції діалогу і практичної співпраці з широкого кола інших питань. Ключовим аспектом партнерства стала підтримка Альянсом і окремими країнами — членами НАТО зусиль України з впровадження реформ, яка отримала додатковий поштовх після драматичних подій Помаранчевої революції 2004 року і залишається надзвичайно важливою для задоволення прагнення України інтегруватись до євроатлантичних структур [2].

Тому актуальним є дослідження відносин України з Організацією Північноатлантичного договору.

Результати дослідження

Офіційні відносини між НАТО і Україною розпочалися у 1991 році, коли Україна приєдналася до Ради північноатлантичної співпраці (яка пізніше була замінена на Раду євроатлантичного партнерства), отримавши незалежність після розпаду Радянського Союзу. В 1994 році Україна стала першою країною — членом Співдружності Незалежних Держав (СНД), яка приєдналась до Партнерства заради миру (ПЗМ). Протягом 90-х років ця країна також продемонструвала своє прагнення взяти участь у забезпеченні євроатлантичної безпеки, надаючи підтримку миротворчим операціям під проводом НАТО на Балканах. 9 липня 1997 року в Мадриді український президент і глави держав і урядів НАТО підписали Хартію про Особливе партнерство між НАТО і Україною.

Вона стала офіційною основою для відносин між НАТО і Україною і дала можливість державам НАТО підтвердити свою підтримку суверенітету, незалежності, територіальній цілісності, демократичному розвитку, економічного процвітання і статусу неядерної держави України, а також принципу недоторканності кордонів. Альянс вважає це ключовими чинниками стабільності і безпеки в Центральній і Східній Європі та на континенті загалом [3].

Ключовим системним документом розвитку співробітництва з НАТО та важливим інструментом здійснення реформ в Україні за підтримки Альянсу є Річні національні програми під егідою Комісії Україна-НАТО (РНП), які розробляються з 2009 року. РНП затверджується Президентом України. До реалізації РНП залучаються центральні органи виконавчої влади, інші органи державної влади, неурядові організації.

7 грудня 2016 року Президент Петро Порошенко підписав Указ №547/2016 «Про річні національні програми під егідою Комісії Україна – НАТО», яким запроваджується новий порядок розроблення РНП та оцінювання результатів їх виконання. Зокрема, документ встановлює чіткі та детальні норми і вимоги щодо змісту, порядку підготовки та оцінювання виконання річних національних програм співпраці України з НАТО. КМУ доручається забезпечувати розробку проектів РНП на відповідний рік, а також здійснювати координацію діяльності центральних органів виконавчої влади та інших державних органів з виконання РНП.

28 березня 2018 р. Президент підписав Указ «Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна - НАТО на 2018 рік».

Програма на 2018 рік містить 444 заходи за участі 58 міністерств та відомств, не враховуючи місцеві органи влади та інші інституції й організації.

У 2018 році функції з реалізації циклу РНП, відповідно до оновленого функціоналу, взяв на себе Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції СКМУ.

За нинішніх умов агресії, тимчасової окупації, а також проведення РФ так званої «гібридної війни» проти України, взаємодія нашої держави з НАТО підпорядковується насамперед потребам максимального зміцнення обороноздатності Української держави та реформування її Збройних Сил. Зусилля спрямовуватимуться на подальше наближення України до стандартів НАТО, що дозволить нашій державі у майбутньому відповідати критеріям, необхідним для приєднання до НАТО.

Документ визначає перспективні напрями роботи в сферах економіки, освіти, професійної підготовки цивільного персоналу сектору безпеки і оборони України, в енергетичній галузі, щодо реагування на надзвичайні ситуації, боротьби з корупцією, тероризмом, а також включає завдання, спрямовані на активізацію співробітництва з міжнародними та регіональними організаціями [4].

Для розвитку практичного співробітництва під егідою КУН створено і діють п'ять спільних робочих груп Україна-НАТО (СРГ): з питань воєнної реформи (СРГ ВР); оборонно-технічного співробітництва (СРГО); економічної безпеки; планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру (СРГ ПНС); зі співробітництва з питань науки і довкілля (СРГ НОД).

Продовжується участь українського контингенту (інженерний підрозділ чисельністю 40 військовослужбовців та 18 одиниць автомобільної та спеціальної техніки) в операції у складі Багатонаціональних сил НАТО в Косово (КФОР) та національного персоналу (10 військовослужбовців) в місії НАТО «Рішуча підтримка» в Афганістані.

Завершена участь виділених сил та засобів ЗСУ в морських операціях НАТО «Океанський щит» та «Активні зусилля».

Участь України в операції НАТО «Активні зусилля» здійснюється, з урахуванням набуття Національним контактним пунктом Військово-Морських Сил Збройних Сил України (м. Одеса) повних операційних спроможностей, шляхом моніторингу надводної обстановки в акваторії Чорного моря та обміну інформацією із штабом проведення операції (штаб Командування Військово-морських сил НАТО «Нортвуд») [5].

Висновки

Згідно з наведеними та проаналізованими програмами, указами та співробітництвом України з НАТО встановлено, що для України стратегічне партнерство з НАТО є невід'ємною складовою євроінтеграційного курсу, оскільки доповнює процес внутрішньодержавних перетворень у контексті імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони. Це дасть змогу зробити процес інтеграції України в європейську та євроатлантичну

спільноту комплексним і всеохоплюючим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнієнко В. О. Партійна ідеологія: система цінностей, або синдром «суспільної кататонії»? [Текст] / В. О. Корнієнко, С. Г. Денисюк, О. В. Буряченко. Гілея : збірник наукових праць [гол. ред. В. М. Вашкевич]. Київ : ВІР УАН, 2017. Вип. 117. С. 253–269
2. «Розвиток особливого партнерства України з НАТО», Ukraine-NATO, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ukrayina-nato/rozvitok-osoblivogo-partnerstva-ukrayini-z-nato>
3. «Відносини з НАТО» – Ukraine-NATO, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nato.mfa.gov.ua/pro-ukrayinu/jevroatlantichne-spirvobitnictvo/vidnosini-z-nato>
4. «Україна - НАТО» – Мій вибір - НАТО [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uanato.info/2-uanato.asp>
5. «Україна-НАТО на перезавантаженні: що змінилося за півроку у відносинах з Альянсом» – Європейська правда [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/10/7/7101607/>

Магльона Віталій Валентинович — студент групи 2КН-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: maglona2013@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Maglona Vitalii V. — Department Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: maglona2013@gmail.com

Kornienko Valeriy O. — Candidate of Historical Sciences, PhD (Political Science), Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.